

ویژه‌نامه بزرگداشت مهندس احمد خرم

مهندس احمد خرم در مراسم بزرگداشت ۱۰۰ سال تولدش در تهران، ۱۳۹۰

مهندس احمد خرم در مراسم بزرگداشت ۱۰۰ سال تولدش در تهران، ۱۳۹۰

می‌کنم و خدا را شاکر هستم که زمینه رفاقت ما را با چنین انسان شایسته و وارسته‌ای فراهم کرد. آقای خرم، مدیری قوی و شجاع و در حوزه کاری خود متخصص و ماهر، با پشتکار خستگی ناپذیر و قابل تحسین و از نظر سیاسی از اصلاح‌طلبانی است که در موضع خود بسیار محکم و تزلزل‌ناپذیر بوده و سخنوری تواناست. درخصوص پشتکار ایشان فقط یک نمونه عرض می‌کنم. تپه عباس‌آباد همدان که الان یکی از گردشگاه‌های مهم و بسیار زیبا و دیدنی همدان است، نتیجه پشتکار و پیگیری ایشان است. دوستانی که قبلاً تپه عباس‌آباد را دیده بودند، باید یادشان باشد این محل تپه‌ای بود پر از گردوخاک که وسط آن تپه یک استخر بود و با وزش کمترین بادی، طوری گردوخاک بلند می‌شد که یک دقیقه ایستادن در آنجا غیرممکن می‌شد. آقای خرم شروع به بازسازی آنجا کرد و بعضی مواقع می‌دیدم خودشان مثل یک بنا آنجا کار می‌کردند. همان موقع عدده معدودی از تنگ‌نظران همدان شروع کردند به نوزدن و کارشکنی، اما خرم بدون توجه به ملامت لائمن، با پشتکار و انگیزه ستودنی، کارش را ادامه داد تا اینکه آن تپه پر از گردوخاک را به وضع امروزی درآورد. بعد از آن، همان لائمن میهمانان‌شان رابه آنجا می‌بردند، اما با چه رویی خدا می‌داند! این یک مورد از یادگارهای ماندگار خرم در همدان است، وگرنه کارهای ماندگار مهندس خرم در شهر همدان و استان همدان خیلی زیاد است. درباره وفاداری و صداقت ایشان در رفاقت، صحبت‌های زیادی دارم که موکول به بعد می‌کنم. حرف آخرم در مورد آقای خرم این است که هر کجا هست، خدا یا به سلامت دارش.

سیدمهدی میرزاغفور:

عملگرای مردم‌گرا

زمان تصدی مرحوم مهندس ترکان عزیز در استانداری هرمزگان، چون در نظر داشتند آقای خرم را برای معاونت عمرانی به همکاری دعوت کنند، یک اطلاعات کلی از سوابق ایشان را نیاز داشتند. بنده به محض سؤال از یکی از دوستان فارغ‌التحصیل دانشگاه تبریز، پاسخی شنیدم که از همان زمان به صداقت، شجاعت، محبوبیت، تواضع،و علم و پاکدستی ایشان واقف شدم. مهم‌ترین خصیصه ایشان، فروتنی بود. این مرد بزرگ علی‌رغم اینکه از مبارزترین دانشجویان معتقد و مسلمان و شکنجه‌شده در زندان شاه بود و از همان زمان دانشجویی در میان دوستان به «مهندس خرم» شناخته می‌شدند، می‌توانست با چنین حسن سابقه درخشانی که کمتر کسانی داشتند و نزدیک‌کردن خود به هر گروه سیاسی و حزبی، مانند خیلی از فرصت‌طلبان، نردبان ترقی را یک شبه بالا روند؛ ولی مهندس خرم با رویکرد عمل‌گرایی و فراچنانحی، صرفاً دغدغه خدمت به مردم و اعتلای کشور را داشته‌اند. لذا خوشبختانه چون ایشان فردی متملق نبودند و برعکس صراحت لهجه داشتند، بعد از مبارزات انقلابی کارساز در مقابل گروه‌های سیاسی معاند در اوایل انقلاب، به کارمندی ساده در ستاد انقلاب فرهنگی قانع و نزول داده شدند. ایشان در تمام تصمیم‌گیری‌ها و عملکردهای مهم از جمله اتمام فرودگاه امام، با وجود کارشکنی‌های فراوان، بر کارنامه خدمات خود مهر صلابت و صلاحیت خویش را صحه گذاشتند. به خاطر دارم زمانی که آقای ناطق‌نوری وزیر کشور بودند، به خاطر خوشایند برخی از ماب‌ه‌تران گفته بودند حکم معاونت برای آقای خرم به صلاح نیست و ایشان سرپرست معاونت باشند؛ درصورتی‌که همان موقع هم ایشان لیاقت استناداری و حتی تصدی وزارت راه یا مسکن و شهرسازی را داشتند. ولی آقای خرم محکم ایستادند و سرپرستی را قبول نکردند.

جوانشیرکدخدابور:

حکایت جیب‌ودهدان

به جرئت می‌توان جناب مهندس احمد خرم را یکی از کم‌نظیرترین مدیران موفق بعد از انقلاب دانست. وی با رفتار و گفتار خود، پاکدستی، شجاعت، صداقت و تعهد را چنان به زیرمجموعه منتقل می‌کرد که از صدها سخنرانی و مقاله تأثیرگذاری بیشتری داشت. از جمله تأکیدات وی این بود: زیپ جیب خود را بر مال حرام ببندید تا دهانتان در مقابل زورگویان بسته نشود. مسئولیت اصلی ما خدمت خالصانه به جامعه و محرومان است. وی خدمت به محرومان را عبادت می‌دانست؛ با این تفاوت که قضای عبادات نماز و روزه را می‌شود بجا آورد، ولی با از دست دادن فرصت خدمت، توفیق عبادت سلب می‌شود. او در کنار شجاعت مثال‌زدنی، با حسن‌خلقی که داشت، همکاران را شیفته انجام مأموریت‌های محوله می‌کرد. با اشرافی که به قوانین داشت، موارد مغفول‌مانده را احیا می‌کرد. از جمله یادگارهای وی در وزارت کشور، پیگیری تصویب اساسنامه سازمان شهرداری‌ها بود که از سال ۱۳۶۵ مجوز تأسیس آن در دولت صادر شده بود و در سال ۱۳۷۸ به دستور ایشان به جریان افتاد و تصویب شد. مورد دیگر، درآمد پایدار شهرداری‌ها بود که از سال ۱۳۳۰ با بنزین لیتری پنج

ریال سهم شهرداری‌ها معادل ۱۰ شاهی یا نیم‌ریال بود که با ایده ایشان، اصلاح سهم شهرداری‌ها در لایحه موسوم به جمع‌یع عوارض جامه عمل پوشید و ۱۰ درصد قیمت فرآورده‌های نفتی به شهرداری‌ها تعلق گرفت. متأسفانه این منبع درآمدی درخور توجه چند سال بعد حذف شد. از آثار ماندگار مهندس خرم، معرفی منطقه ناشناخته و فراموش‌شده بشاگرد در استان هرمزگان بود. از درگاه یگانه بی‌همتا تندرستی و سربلندی این چهره ماندگار را آرزومندم.

مصطفی ایزدی:

خرم در چندسکاسن

می‌دانید که خرم یعنی شادمان. اگر بخواهیم نام خانوادگی یک شخص را منطبق بر ویژگی دیرپای آن شخص بدانیم، همین نام خانوادگی مهندس احمد خرم را مثال می‌زنیم. احمد خرم از ۵۰ سال پیش تاکنون که من می‌شناسمش، بیوسته شاداب و شادمان بوده و هست؛ زیرا:

۱. در تولید و بیان طنز، بسیار کوشاست. امکان ندارد لحظاتی را با او باشی و طنز یا لطیفه‌ای از او نشنوی؛ فرق نمی‌کند در کلاس درس باشد یا پشت میز استانداری و وزارت، در نشست‌های فرهنگی باشد یا سیاسی و حزبی، در هیئت دولت باشد یا در منزلش به میهمانی رفته باشی. لطیفه در کلامش جاری است. طنزهای او هم نوع خاصی از طنز است که بازش نمی‌کنم. دوستانی که با او حشر و نشر دارند، می‌دانند چه می‌گویم. نشست با او را ترک نمی‌کنی مگر اینکه لبت خندان باشد.

۲. احمد خرم اهل هنر است. شاداب‌ترین هنر، خوشنویس، تذهیب و نقاشی است که وی استاد خوشنویسی و بهره‌مند قابل تحسین از دو دیگر است. تابلوهای موجود او، گنجینه ارزشمندی است که از او به یادگار می‌ماند.
۳. مهندس خرم عاشق شعر و شاعری است. نمی‌دانم در جوانی و نوجوانی در برنامه‌های مشاعره شرکت می‌کرده یا نه، اما روزگار فعلی‌اش را با حافظه‌ای پر از شعر می‌گذراند.

۴. احمد با قرآن و حدیث خیلی مانوس است. قرآن به دل امید و اطمینان می‌دهد. این نوع دل‌ها از غم و دلنگنی فاصله دارند. برداشت‌های نو و به‌روز او از آیات قرآن، شگفت‌انگیز و غیر رایج است.

۵. شجاعت خرم در دفاع از حق و در مقابله با ناراستی‌های تحمیلی، بسی سرفرازانه است و این نعمتی است که دل و زبان او را بیوسته شاد و مسرور می‌کند. انعکاس این شادی و سرور، هر مخاطبی را شادمان می‌کند.

جمع این ویژگی‌ها در یک دولتمرد پرکار و ناآرام که مسئولیت‌های سنگین داشته، نایاب یا کمیاب است. من فکر می‌کنم عرضه‌های جسمی او ناشی از این است که جسمش ظرفیت باربرداشتن روح بزرگ و مشغله‌های متنوع او را نداشته است. به عبارت دیگر، جسمش در مقابل روح و ذهن فعال او می‌لنگد. باید با مهندس احمد خرم نزدیک باشی تا به این درک برسی.

حبیب‌اله یطرف:

سرمایه ملی و الگوی مناسب برای مدیران جوان کشور

مهندس احمد خرم یک سرمایه ملی و الگویی مناسب برای مدیران جوان کشور است. حدود ۴۰ سال است که مهندس احمد خرم را می‌شناسم. ایشان نزدیک به ۱۵ سال از این دوره را به‌عنوان استاندار در استان‌های هرمزگان، همدان و خوزستان و سپس معاون عمرانی وزیر کشور خدمت کرده است. مهندس خرم به مدت سه سال نیز در دولت دوم جناب آقای سیدمحمد خاتمی، وزیر راه و ترابری بود و مابقی را در مدیریت‌های حرفه‌ای، اعم از سازمان نظام مهندسی ساختمان یا شرکت‌های بخش خصوصی یا انجمن‌های تخصصی فعال در حوزه عمران و آبادانی کشور فعالیت کرد. مهندس احمد خرم از جمله مدیرانی است که در تمام مناصب و موقعیت‌های شغلی، با تعهد، تخصص، صداقت، دانایی و تدبیر توأم با شهامت در تصمیم‌گیری‌ها و سخت‌کوشی خدمت کرده است. ایشان علی‌رغم بی‌مهری‌هایی که در مجلس هفتم در قضیه استیضاح از وزارت راه متحمل شد، هیچ‌گاه در اراده و انگیزه‌اش برای خدمت بی‌منت به کشورش خللی وارد نشد. با وجود بیماری و مشکلات جسمی، همواره مانند یک مدیر بانشاط، پرکار و خستگی ناپذیر، کمر همت را برای توسعه و پیشرفت ایران عزیز بسته و مفتخر به انجام خدمات مؤثر و ماندگاری در پهنه سرزمین ایران شده است. اینجانب بر این عقیده هستم که مهندس احمد خرم یک سرمایه ملی و الگوی مناسبی برای مدیران جوان کشور بوده و آنان می‌توانند با شناخت توانمندی‌ها و شایستگی‌های این مدیر خردوم، از آرمان‌ها و ویژگی‌های مدیریتی او پیروی کرده و موفق شوند که بیش از پیش در توسعه و پیشرفت کشور سهمی باشند. از خداوند منان سلامتی و توفیقات الهی را برای آقای مهندس خرم آرزو کرده و از دست‌اندرکاران برگزاری مراسم نکوداشت ایشان نیز تشکر و قدردانی می‌کنم.

ولی‌اله احمدی:

جای خالی خرم در میان مدیران تأثیرگذار

در طول ۲۵ سال خدمتم در دولت جمهوری اسلامی، افتخار خدمت با خیلی از بزرگان، مقامات، خصوصاً استانداران عزیز را داشته‌ام. ضمن اینکه همه آنها افرادی وارسته، شایسته، دانشمند، پرتلاش و نمونه و دستپاک بوده‌اند و حتی یک مورد منفی از آنها سراغ ندارم و ضمن تشکر از همه آنها که قسمت زیادی از موفقیت خود را مرهون نصایح و محبت و عنایت آنها می‌دانم، در بین آنها جناب آقای مهندس خرم جایگاهی ویژه داشته و دارند. گرچه شرایط کشور را به جایی رسانده‌اند که امکان استفاده از تخصص و تجربه این بزرگان که سرمایه واقعی کشور هستند، فراهم نیست و متأسفانه کشور از خدمات آنان محروم شده و به این حال و روز افتاده است. با این وصف، خدمات شایسته و توانمندی، تدبیر، لیاقت و دلسوزی جناب آقای مهندس خرم بر کسی پوشیده نیست. درواقع اگر قرار بود هرکس در جای واقعی خود باشد، ایشان باید یکی از سران تأثیرگذار، بالیاقت و شایسته کشور باشند و کشور و مردم و حتی مردم و کشورهای دیگر نیز از افکار پسندیده و ایده‌های ناب او مستفیض می‌شدند؛ اما باید آفسوس خورد که چرا کار از دست این عزیزان خارج و جامعه از وجود ایشان و امثال آنها محروم شده است.

طالب مستاجران:

کاربلدترین استاندارخوزستان

به نظر بنده، مهندس خرم قوی‌ترین و کاربلدترین استاندار خوزستان بعد از انقلاب بوده است. در همان اولین ماه انتصاب مهندس خرم به استانداری خوزستان، به اتفاق اعضای شورای اجرائی انجمن اسلامی معلمان استان، یک روز جمعه در محل استانداری با مهندس خرم دیدار داشتیم و بنده به‌عنوان دبیر انجمن استان، گزارشی از فعالیت‌های انجمن معلمان در استان را ارائه کردم. هنگامی که ایشان متوجه شد مدیر دبیرستان شاهد هستم، به طرح سؤالاتی درباره شاخص‌های آموزشی مدارس شاهد پرداخت که به جرئت می‌توانم بگویم نه‌تنها مدیرکل آموزش و پرورش و رئیس ناحیه، بلکه کارشناس امور مدارس شاهد نیز چنین اشرافی بر جزئیات این شاخص‌ها نداشتند. در جلسات شورای اداری استان نیز ایشان نسبت به وظایف محوله همه ادارات و سازمان‌های دولتی اشراف کامل داشتند و آنچنان مدیر هر اداره‌ای را در مورد برنامه‌های محوله مورد سؤال قرار می‌دادند که بعد از جلسات اولیه، معمولاً مدیران همراه با کارشناسان خود در جلسه حضور پیدا می‌کردند تا بتوانند برای سؤالات مهندس خرم توضیحات کافی ارائه کنند. به عبارت دیگر، هیچ‌یک از مدیران نمی‌توانست با سخنان کلی و مبهم یا نادرست، موضوع را بیپيچاند. خاطره جالب دیگری که از مهندس خرم به یاد دارم، سنت‌شکنی در بازدید از فرمانداری‌های شهرستان‌ها بود. رفتن از اهواز تا شهرستان هندیجان در سال‌های دهه ۷۰ (به علت نبود بزرگراه) حدود سه ساعت زمان می‌برد. مهندس خرم به شکلی به این شهرستان رفته بود که ساعت ۷:۱۵ صبح در دفتر فرماندار حضور پیدا کرده بود و سپس در ساعت ۷:۳۰ به فرماندار تلفن زده بود و در حین صحبت از او پرسیده بود که الان کجا هستی؟ و البته فرماندار از همه جا بی‌خبر، جواب داده بود در دفتر کارم در فرمانداری هستم که با پاسخ خشنماک مهندس خرم روبه‌رو شده بود. چنین غافلگیری‌هایی به تدریج سبب شده بود هیچ‌یک از مدیران زیرمجموعه جرئت نکنند به ایشان دروغ بگویند.

سیاوش سلیمانی:

بهترین وزیرراه

آنچه با صدای بلند و بدون تردید در ارتباط با این شخصیت گرامی می‌توانم عنوان کنم، این است که ایشان قطعاً بهترین وزیر با دید ۳۶۰ درجه در حوزه وزارت راه و ترابری در بازه زمانی بعد از انقلاب تاکنون هستند. درخصوص قبل از انقلاب، با عنایت به عدم آگاهی قادر به اظهارنظر نیستم. ایشان وزیری بودند که صرفاً با یک راننده که شاید محافظ‌شان هم بودند، به بازدید پروژه‌ها می‌رفتند و مستقیماً و بدون واسطه با عوامل اجرائی تماس می‌گرفتند و به واقعیت‌ها می‌رسیدند، نه آنچه اطرافیان بخواهند مقام مافوق بدانند. نشست‌هایی با پیمانکاران و مهندسان مشاور جهت بهبود شرایط بد آن زمان و جوان‌سازی وزارت راه و ترابری داشتند. درخصوص رسیدگی به پرسنل، خاطرم هست سهمیه بلیت هواپیما برای همه پرسنل تعیین کرده بودند و ماهانه تا چهار تا پاداش به حساب کارکنان واریز و سعی می‌کردند نیروها را تا حد توان بی‌نیاز از نیازهای حداقل مالی کنند و به صورت حال حاضر محتاج و فروفاتده نباشند. به تمامی پرسنل فکر می‌کردند و این‌طور نبود که به چند نفر همدست پیرامون صرفاً پول‌های غیرقانونی پرداخت شود. در زمان ایشان بود که سعی داشتند از بهترین نیروها برای وزارت راه استفاده کنند، نه اینکه هر نیرویی در هر گوشه بدنام